

**Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ**

**Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави**

**Матеріали
XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

26 березня 2020 року

Одеса
ОДУВС
2020

УДК 351.74
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демокра-
Р68 тичної правової держави: матеріали XII міжнар. наук.-практ.
інтернет-конф., м. Одеса, 26 березня 2020 р. Одеса: ОДУВС,
2020. 268 с.
УДК 351.74

Єгоров С. О.,

В.о. завідувача кафедри ОРД ФПФПКП ОДУВС

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ КИШЕНЬКОВИМ КРАДІЖКАМ

Питання захисту прав і свобод громадян в оперативно-розшуковій діяльності органів поліції завжди було актуальним. Вжиті державними органами України заходи щодо приведення законодавства у відповідність із міжнародними стандартами, забезпечення прав громадян у різних сферах правоохоронної діяльності можуть дати реальні результати лише при створенні ефективного механізму й умов для їх реалізації. З огляду на важливість якісного нормативно-правового регулювання оперативно-розшукової діяльності, зважаючи на конституційний принцип верховенства права, необхідно враховувати специфіку правових відносин, що виникають у процесі оперативно-розшукової діяльності правоохоронних органів України [2, с. 3].

Сучасні науковці справедливо визначають правовідносини в ОРД, як такі, що мають комплексний, двосторонній, а в деяких випадках і, багатосторонній характер, при цьому їх доцільно поділити за призначенням на такі групи:

-перша – це правовідносини, що виникають між суб`єктами оперативно-розшукової діяльності, усередині між собою та серед різних оперативних підрозділів правоохоронних органів, яким надано право здійснювати оперативно-розшукову діяльність чи які виконують правоохоронні функції (внутрішні, системні правовідносини);

-друга – правовідносини, що виникають між суб'єктами оперативно-розшукової діяльності (оперативними підрозділами) та різними державними та недержавними установами, організаціями, підприємствами, засобами масової інформації і подібними структурами у зв'язку зі здійсненням оперативно-розшукової діяльності;

-третя – правовідносини, що виникають між суб'єктами оперативно-розшукової діяльності та особами, які залучаються до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності на конфіденційній та інших основах;

-четверта – правовідносини, що виникають між суб'єктами оперативно-розшукової діяльності та особами, які потрапили до поля зору оперативних підрозділів з інших причин, – задумують, готують чи вчиняють злочини, підозрюються у вчиненні злочинів, ухиляються від кримінального покарання, безвісно відсутні та інше;

-п'ята – правовідносини, які виникають між суб'єктами оперативно-розшукової діяльності та особами, які захищаються в процесі її здійснення;

-шоста – правовідносини, що виникають у процесі використання оперативно-розшукових сил, засобів, методів та способів вирішення оперативно-розшукових задач для боротьби зі злочинністю та документуванню злочинної діяльності;

-сьома – правовідносини, що виникають у процесі проведення спеціальних оперативно-розшукових заходів;

-восьма – правовідносини, що виникають у процесі переведення оперативно-розшукової інформації із площини конспіративного провадження в офіційне;

-дев'ята – правовідносини, що виникають у процесі прокурорського нагляду та судового контролю за здійсненням оперативно-розшукової діяльності [3, с. 46].

Враховуючи вказане розглянемо які нормативні акти регулюють окреслені правовідносини та які існують при цьому проблемні питання. Беззаперечно в першу чергу слід відзначити Конституцію України як основний акт регулювання оперативно-розшукової протидії кишеньковим крадіжкам. Аналізуючи положення Конституції України можна дійти висновку, що з досліджуваної точки зору становлять інтерес в таких площинах:

- положення, що безпосередньо визначають права та свободи особи (зокрема, положення розділу II «Права та свободи та обов'язки людини та громадянина», в яких визначені основні права та свободи особи, які при здійсненні оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій можуть піддаватись тимчасовим обмеженням, наприклад хоча ст. 30 Конституції України й закріплено, що кожному гарантується недоторканність житла, однак при проведенні обстеження житла чи іншого володіння особи шляхом таємного проникнення в них вказане право підлягає обмеженню Аналогічно в ст. 32 визначено, що не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини, тобто законодавець одразу передбачає можливість обмеження вказаних прав [4];

- положення, що регулюють діяльність правоохоронних органів (не піддавати громадян катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, а також не піддавати медичним, науковим чи іншим дослідям; не піддавати арешту чи триманню вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду; «презумпція невинуватості» особи; тільки одне покарання за один вчинений злочин; одержання доказів тільки передбаченим законом способом; право особи відмовитись давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом) [4];

- положення, що регулюють право власності (в ст. 41 закріплено: право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності; права приватної власності набувається в порядку, визначеному законом; ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності; право приватної власності є непорушним) [4].

Наступними слід розглянути нормативні акти на рівні Законів України, що визначають правові засади оперативно-розшукової протидії кишенькових крадіжок. Зокрема, слід відмітити:

1) Кримінальний процесуальний кодекс, який покликаний на захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необгрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура, тобто визначає порядок досудового та судового розслідування кримінальних правопорушень за фактом вчинення кишенькових крадіжок та організаційні засади проведення негласних слідчих (розшукових) дій при цьому [5];

2) Кримінальний кодекс України, що визначає як злочин кишенькові крадіжки та одночасно визначає відповідальність для працівників поліції за порушення прав та свобод людини під час здійснення заходів оперативно-розшукової протидії злочинності [6];

3) Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність», який визначає основні принципи оперативно-розшукової діяльності, в тому числі організаційні засади здійснення оперативно-розшукових заходів, що обмежують права та свободи особи під час протидії кишеньковим крадіжкам [6];

4) інші Закони України.

Також становлять інтерес положення відомчих нормативних актів, які в першу чергу, покликані визначати організаційно-тактичні засади протидії злочинності, в тому числі кишеньковим крадіжкам. Так, наприклад Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні (далі - Інструкція) визначає загальні засади та єдині вимоги до організації проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчими органів досудового розслідування або за їх дорученням чи дорученням прокурора уповноваженими оперативними підрозділами, а також використання їх результатів у кримінальному провадженні. Однак в той самий час у вказаному нормативному акті закріплюється, метою вказаного акту є врегулювання загальних процедур організації проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, що забезпечують додержання конституційних прав та законних інтересів учасників досудового розслідування, інших осіб, швидке, повне та неупереджене розслідування злочинів, захисту особи, суспільства і держави [8].

Відмітимо, що серед відомчих нормативних актів особливий інтерес становлять положення нормативних актів закритого характеру, оскільки в них визначаються положення забезпечення прав та свобод людини під час здійснення ОРЗ та НСРД. Слід відмітити, що результати проведеного нами аналізу свідчать про наявність неврегульованих питань щодо правового регулювання оперативно-розшукової протидії кишенькових крадіжок та зокрема забезпечення прав та свобод особи при цьому. Так, сучасними проблемами правового регулювання досліджуваного питання є:

1) неврегульованість можливості проведення заходів із використанням спеціальної техніки під час протидії кишеньковим крадіжкам;

2) відсутність нормативного визначення виду злочинів – «кишенькові крадіжки»;

3) недостатнє врегулювання питань використання конфідентів під час протидії кишеньковим крадіжкам.

Підсумовуючи наведене, необхідно зазначити, що сучасний стан правового регулювання оперативно-розшукової протидії кишеньковим крадіжкам характеризується наявністю проблемних аспектів, які потребують термінового пошуку теоретиками та практиками найбільш перспективних шляхів їх усунення.

Література

1. Шендрик В. В. Відомче нормативно-правове регулювання діяльності оперативних підрозділів ОВС України щодо попередження злочинів // *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4 (55). С. 167–177.

2. Албул С. В. Забезпечення прав людини в оперативно-розшуковій діяльності (Серія: Теорія і практика ОРД): збірник нормативно-правових актів / уклад. С. В. Албул. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. 32 с.

3. Основи оперативно-розшукової діяльності в Україні: навчальний посібник / В.В. Аброськін, С.В. Албул, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, І.Л. Формальчук, Т.Г. Щурат; За заг. ред. В.В. Аброськіна. Одеса : ОДУВС, 2020. 400 с. (Серія: Теорія і практика ОРД).

4. Конституція України : закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 06.03.2020).

5. Кримінальний процес України : навчальний посібник / С. В. Албул, С. Л. Деревянкін, О. В. Поліщук. Одеса : ОДУВС, 2015. 476 с.

6. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III із змін. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 07.03.2020).

7. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-XII із змін. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 07.03.2020).

8. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : спільний наказ Генеральної прокуратури України, МВС України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби, міністерств фінансів та юстиції України від 16.10.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5.

Ищенко І. В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ.....	149
Колдorarь О. І. ПОЛІЦІЯ І НАСЕЛЕННЯ: ПСИХОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОСТІ СПІВПРАЦІ.....	150
Коропатов О. М., Медведенко С. В., ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАЛУЧАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	151
Крижановська О. В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	154
Нагорная Н. А. РОЛЬ ПРЕЗУМПЦІИ НЕВИНОВНОСТИ В ПРОЦЕСЕ ДОКАЗУВАННЯ.....	156
Твердохліб А. С. ОСОБЛИВОСТІ КОМПЕТЕНЦІЇ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	158

СЕКЦІЯ 4. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ.

Варинський В. О. ПРОБЛЕМИ НАРКОМАНІЇ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	160
Гросу О. В. ПРОТИДІЯ НЕЗАКОНОМУ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН.....	161
Косарвська О. В., Велетнюк Н. С. ОКРЕМІ СОЦІАЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ СЕРЕД МОЛОДІ.....	162
Пашаєв А. З. ПРОТИДІЯ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ ШЛЯХОМ НЕГЛАСНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА.....	164
Ярмакі В. Х. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В СФЕРІ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ.....	165

СЕКЦІЯ 5. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Бляшенко О. О. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАЛУЧЕННЯ ОСІБ ДО ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ.....	167
Болтянська А. В. ПРОБЛЕМИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКРІПЛЕННЯ СТАТУСУ ТА ПОВНОВАЖЕНЬ ОПЕРАТИВНИХ ПРАЦІВНИКІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ.....	168
Гриньова К. Г. ОСОБЛИВОСТІ ПОРЯДКУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИКІВ.....	170
Дьоров С. Л. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ «ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОРТАЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ» В ОПЕРАТИВНОМУ ПОШУКУ ЗЛОЧИННО-АКТИВНИХ ОСІБ.....	171
Єгоров С. О. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ КИШЕНЬКОВИМ КРАДІЖКАМ.....	173
Колісниченко М. В. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	176
Кіріченко А. В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ГРОМАДЯН ПРИ ПРОВЕДЕННІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	178
Кісенко В. П. ОПЕРАТИВНІ ПІДРОЗДІЛИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ, ЯК СТОРОНА ОБВИНУВАЧЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	179